

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 339/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Rudolfa Mládeneka, bytom Ž., Heleny Gáherovej, bytom Ž., a PhDr. Ivana Mládeneka, bytom B., zastúpených JUDr. M. Š., B., ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 501/92, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Rudolfa Mládeneka, Heleny Gáherovej a PhDr. Ivana Mládeneka o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2004 doručená sťažnosť Ing. Rudolfa Mládeneka, bytom Ž., Heleny Gáherovej, bytom Ž., a PhDr. Ivana Mládeneka, bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených JUDr. M. Š.,

B., ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 501/92-267.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených listín vyplýva, že s'ťažovatelia podali na okresnom súde návrh na vydanie nehnuteľnosti 27. marca 1992. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 9 C 501/92-267 zo 16. apríla 2003. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 6 Co 5/04 z 11. februára 2004. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 26. mája 2004.

S'ťažovatelia v s'ťažnosti uvádzajú, že konanie vo veci trvalo 12 rokov a 2 mesiace. Vo veci bolo právoplatne rozhodnuté, ale právna neistota s'ťažovateľov bola odstránená až po 12 rokoch a 2 mesiacoch, a preto podávajú s'ťažnosť v zákonnej dvojmesačnej lehote. S'ťažovatelia sa domnievajú, že neprimeranými priet'ahmi bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

S'ťažovatelia ďalej tvrdia, že napriek tomu, že vo veci bolo už rozhodnuté, možno sa oprávnene domnievať, že s'ťažnosť, ktorou namietajú priet'ahy v konaní, je prípustná. Namietanie priet'ahov v konaní považujú za osobitný inštitút a nemožno ho jednoznačne subsumovať ani pod právoplatné rozhodnutie (tým boli priet'ahy odstránené), ani pod opatrenie či iný zásah. Preto je potrebné interpretovať toto ustanovenie v zmysle účelu zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým je okrem iného aj ochrana pred porušením základných práv a slobôd. Nie je spravodlivé pripustiť s'ťažnosť pre priet'ahy v konaní len vo veciach, v ktorých príslušný súd ešte nerozhodol. Priet'ahy v konaní predstavujú dlhodobý stav, keď súd nekoná. Nemožno preto ohraničiť moment, kedy je konanie už postihnuté priet'ahmi, resp. kedy sa účastník konania o priet'ahoch dozvedel.

Táto skutočnosť sa posudzuje osobitne podľa každého prípadu a v nadväznosti na základné kritériá posudzovania prietáhov. To, či je konanie skutočne postihnuté prietahmi, možno kvalifikovane posúdiť až po skončení celého konania.

Na základe uvedeného sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd rozhodol, že ich základné právo na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé a verejné prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo okresným súdom v konaní sp. zn. 9 C 501/92 porušené. Ďalej žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu zaplatiť primerané finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 200 000 Sk pre každého sťažovateľa.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 56/03, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02).

Sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní okresného súdu, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 9 C 501/92 a ktoré bolo právoplatne ukončené 26. mája 2004.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne právu na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď porušenie ešte trvalo (III. ÚS 20/00).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní bola ústavnému súdu podaná až po právoplatnom skončení konania rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co 5/04 z 11. februára 2004 (právoplatnosť nadobudol 26. mája 2004 a sťažnosť

bola doručená ústavnému súdu 26. júla 2004). Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že využili právny prostriedok, ktorý im zákon na ochranu ich základných práv a slobôd poskytuje, a podali predsedovi okresného súdu dve sťažnosti na zbytočné prieťahy v uvedenom konaní. Už na prvú sťažnosť dostali odpoveď 22. marca 1999, z obsahu ktorej vyplýva, že okresný súd ju považuje za dôvodnú. Aj napriek tomu, že okresný súd tento stav nenapravil, sťažovatelia podali sťažnosť na zbytočné prieťahy v konaní až po právoplatnom skončení konania, keď ústavný súd už nemôže žiadnym spôsobom prispieť k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, t. j. k odstránenie stavu právnej neistoty. Krajský súd svojím právoplatným rozsudkom odstránil stav právnej neistoty, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľov považuje za zjavne neopodstatnenú.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady ujmy vyjadrenej v peniazoch. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá, ústavný súd sa nezaoberal tou časťou sťažnosti, v ktorej je obsiahnutá žiadosť sťažovateľov o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2004

Odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripájam toto odlišné stanovisko k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 339/04 z 10. novembra 2004 (ďalej len „ústavný súd“ a „uznesenie“) – ktorým bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená sťažnosť Ing. Rudolfa Mládeneka, Heleny Gahérovej a PhDr. Ivana Mládeneka (ďalej len „sťažovatelia“) namietajúca porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 501/92 – lebo nesúhlasím s výrokom označeného uznesenia a ani s jeho odôvodnením.

2. Väčšina senátu odmietla sťažnosť s poukazom na predošlú judikatúru ústavného súdu (ústavná ochrana označeným právam sa poskytuje do odstránenia stavu právnej neistoty, to znamená do právoplatného skončenia veci) a v podstate preto, lebo okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 9 C 501/92-267 zo 16. apríla 2003, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. mája 2004 (v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 5/04 z 11. februára 2004), avšak sťažnosť sťažovateľov bola doručená ústavnému súdu až 26. júla 2004.

3. Z mojich odlišných stanovísk k uzneseniam ústavného súdu (ktoré sú označené napr. v odlišnom stanovisku k uzneseniu sp. zn. III. ÚS 164/04, pričom na ne v týchto súvislostiach v podrobnostiach odkazujem) vyplýva, že právoplatné skončenie veci nie je rozhodujúce z hľadiska podania sťažnosti ústavnému súdu (ale len z hľadiska skončenia

lehoty, ktorej primeranosť sa posudzuje) a sťažnosť možno podať v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v lehote dvoch mesiacov od právoplatného skončenia veci.

4. Keďže sťažnosť sťažovateľov, ktorá inak spĺňa predpísané zákonné náležitosti, bola v tomto prípade podaná ústavnému súdu v lehote dvoch mesiacov od právoplatného skončenia veci na okresnom súde, mala byť podľa môjho názoru prijatá na ďalšie konanie.

V Košiciach 10. novembra 2004